

Mikko Järvisalo

Dosentti, sisätautien ja nefrologian erikoislääkäri
Tyks, TOTTEK, teho-osasto
mikko.jarvisalo[at]tyks.fi

AJANKOHTAISTA TIETOA PERUSELINTOIMINTOJEN HÄIRIÖISTÄ

► *Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito* tarjoaa kokonaisuutena käytännön sairaalalääkärille tai loppuvaiheen lääketieteen opiskelijalle hyvän, tiiviin paketin kriittisesti sairastuneiden potilaiden arvioimiseen, häiriötilojen ja niiden patofysiologian ymmärtämiseen sekä potilaiden hoitoon ja seurantaan. Sisältö on hyvää perustietoa ilman turhia nippeleitä, mikä ko. potilaita hoitavien lääkäreiden tulee hallita. Kovin syvälle ei monissa häiriötiloissa mennä, mutta perusasiat on pääosin hyvin katettu ja käsitelty.

Kirja lähtee liikkeelle peruselintoimintojen fysiologiasta ja häiriöiden patofysiologiasta, joita on käsitelty melko lyhyesti, mutta käytännön kannalta aivan riittävästi, jotta saadaan luotua pohja häiriötilojen ja potilaan hoidon kuvaamiselle. Kirjassa kuvataan verenkiertovajauksen, hengitysvajauksen, nestetasapainon, elektrolyyttihäiriöiden ja sokeriaineenvaihdunnan häiriöiden sekä munuaisten ja maksan toimintahäiriöiden perushoito- ja seurantaperiaatteet.

Kirja on suunnattu kriittisesti sairastuneita potilaita hoitaville lääkäreille aina kenttälääkäreistä akuuttihoitoon ja tehollääkäreihin, joiden lisäksi kohderyhmäksi mainitaan lääketieteen opiskelijat. Kirja on laajuudeltaan ja vaatimustasoltaan sen kaltainen, että katsoisin sen soveltuvan parhaiten

elintoimintahäiriöpotilaita hoitavien alkuvaiheen sairaalalääkäreiden tai lääketieteen opiskelijoiden peruslukemiseksi. Kokeneemmallekin lääkärielle kirja tarjoaa tarvittaessa nopealla vilkaisulla kertausta esimerkiksi elektrolyyttihäiriöiden hoitoperiaatteisiin. *Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito* voisi toimia erikoistumisvaiheessa olevalle päivystävälle sairaalalääkärille parhaiten *Akuuttihoito- ja Tehohoito-opasta* laajempaan käsikirjana, vaikkei toki valkoisen takin taskuun aivan mahdukaan.

Kirjan toimittajat ovat saaneet mukaan ansioituneen ja potilastyössä aktiivisesti mukana olevan kirjoittajajoukon, mikä lisää painoarvoa ja käytännönläheisyyttä. Perusilme on miellyttävä ja lukukokemus kevyt huolimatta siitä, että asiasisältöä löytyy. Sisätautilääkärin silmin katsottuna alkuosan katsaus fysiologiaan on kompakti, mutta täysin riittävä; järkälomaisia hakuteoksia kaippaa vain harva meistä normaalissa päivä- tai päivystystyössä. Kirjan lukee helposti läpi kahdessa illassa ja ehtii tehdä muutakin; uupumisen tunnetta tai tietoähkyä ei tule. Päätä ei tarvitse raapia, vaan tieto on selkeästi esitetty ja helposti omaksuttavissa.

Tekstin joukkoon ripotellut potilastapausesimerkit ovat virkistäviä ja saavat muistamaan omia vastaavia potilastapauksia ja heidän hoitonsa etenemistä, jolloin hoidon

perusperiaatteet jäävät paremmin muistiin ja tukevat oppimista varsinkin alkuvaiheen sairaalalääkäreillä. Lasten hoidon erityispiirteitä käydään läpi sopivassa laajuudessa. Taulukoita ja kuvia on riittävästi, muttei liikaa, ja ne tukevat hyvin tekstiä.

Asiasisällöltään *Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito* on ilahduttavan ajankohtainen, ja vanhentunutta tietoa löytyykin vain vähän. Suuressa murroksessa olevat kriittisesti sairaiden potilaiden uudet nestehoitosuosituksetkin ovat ehtineet painokseen. Kolloideja ei suositella annettavaksi kenellekään, ja tarvittaessa voidaan antaa albuminia, tosin harva potilas varmaankaan hyötyy merkittävästi tästäkään, kuten Albios-tutkimuksen tulokset ovat nyt osoittaneet. Kirjan parasta antia ovat muutoinakin elektrolyyttihäiriöt ja niiden hoito, asidoosi ja sen korjaus sekä nestehoitoon ja ravitsemukseen liittyvät kappaleet. Munuaisten toimintahäiriötä käsittelevät kappaleet ovat ainakin näin teho-osastolla työskentelevän nefrologin katsontakannalta suppeat, huomioiden munuaiskorvaushoitojen melko suuri insidenssi tehopotilailla. Lisäksi tietomäärältään ko. kappaleet ovat enemmän lääketieteen opiskelijoille sopivaa tasoa kuin käytännön työssä, esimerkiksi teho-osastolla, toimivan lääkärin.

Kaiken kaikkiaan *Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito* täydentää mukavasti Duodecimin ammatikirjapalettia ja on tarpeellinen lisäys valikoimaan. Kirjaa voi helposti suositella erikoistumisen alussa oleville anestesia- ja sisätautipuolen sairaalalääkäreille. Huomattavaa on, että Terveystieteen tietokantavalikoima on täydentynyt nyt keväällä sisältämään myös *Peruselintoimintojen häiriöt ja niiden hoito* -nimisen tietokannan. ■

*Seppo Alahuhta, Tero Ala-Kokko,
Kai Kiviluoma, Juha Perttilä,
Esko Ruokonen, Tom Silfvast (toim.)*

**Peruselintoimintojen
häiriöt ja niiden hoito**

Duodecim 2014
Painettu, nidottu.
Ean 9789516563841.
336 sivua. Hinta 75 €.